

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta työehtodirektiivin täytäntöönpanosta ja vaihtelevaa työaika noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi

Esitysluonnoksen perusteella saa käsityksen asian taustasta ja keskeisistä ehdotuksista. Esitysluonnos on kirjoitettu hyvällä yleiskielellä. Vaikutuksia käsitellään pääosin keskeisistä näkökulmista, mutta osaa vaikutusarvioista tulisi vielä täydentää. Myös vaihtoehtoisia toteuttamistapoja tulisi kuvata tarkemmin.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- i) Esityksessä tulisi käsitellä kattavammin ehdotettaviin muutoksiin sisältyviä riskejä työntekijöiden oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
- ii) Esityksessä tulisi käsitellä laajemmin vaihtelevan työajan sopimukseen liittyviä konkreettisia ongelmia ja hyötyjä sekä työntekijöiden että työnantajien näkökulmasta.
- iii) Esityksessä tulisi kuvata tarkemmin muita toteuttamisvaihtoehtoja sekä niiden vaikutuksia.
- iv) Esityksessä tulisi arvioida ehdotettujen muutosten työllisyysvaikutuksia.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” - jaksosta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työaikalakia, kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annettua lakia sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia. Muutosten johdosta työntekijän eläkelaista sekä työtapaturma- ja ammattitautilaista kumottaisiin eräitä työnantajan tiedottamisvelvollisuuksia koskevia rinnakkaisia

säännöksiä. Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi avoimista ja ennakoitavista työehdoista Euroopan unionissa. Lisäksi esityksellä vahvistettaisiin pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmaan pohjautuen työajan vakiintumista vaihtelevan työajan sopimuksissa.

Työntekijälle työnteon ehdoista annettavan kirjallisen selvityksen tietosisältöä ehdotetaan laajennettavaksi. Lisäksi selvitys olisi annettava nykyistä nopeammin ja myös lyhyissä työsuhteissa. Kunnan ja hyvinvointialueen olisi jatkossa annettava osin vastaava selvitys viranhaltijalle.

Työnantajan olisi osa-aikaisen tai määräaikaisen työntekijän pyynnöstä annettava perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää työ sopimuksessa sovittua säännöllistä työaikaa tai työ sopimuksen kestoaikaa. Jos työnantajalla on lakiin tai työehtosopimukseen perustuva velvollisuus tarjota työntekijälle työn edellyttämää koulutusta, sen olisi oltava työntekijälle maksutonta ja tällainen koulutus olisi luettava työajaksi. Sama koskisi kunnan tai hyvinvointialueen virkasuhteita.

Vaihtelevan työajan järjestelyiden osalta esityksessä ehdotetaan sääntelyä siitä, missä tilanteissa työvuoron teettäminen edellyttää työntekijän suostumusta. Lisäksi työvuoron peruuntuessa työntekijälle olisi maksettava kohtuullinen korvaus peruuntumisesta aiheutuneesta haitasta, jollei tällaista korvausta muutoin maksettaisi lain tai sopimuksen perusteella.

Vaihtelevaan työaikaehdoton liittyvää tarkasteluvelvoitetta ehdotetaan vahvennettavaksi siten, että työnantajan olisi vähintään 12 kuukauden välein tarkasteltava työ sopimuksessa sovittu työaikaehdon toteutumista. Jos tarkastelujaksolla toteutuneiden työtuntien määrä ja työnantajan työvoiman tarve osoittaisivat, että työ sopimuksessa sovittu vähimmäistyöaika olisi määriteltävissä korkeammaksi, työnantajan olisi tarjottava työntekijälle sopimusta työaikaehdon muuttamisesta vastaamaan tarkastelun tulosta.

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Esitysluonnoksessa on kuvattu lain muutoksen taustaa ja valmistelua sekä kansallisella että EU:n tasolla. Esitys on valmisteltu kahdessa kolmikantaisessa työryhmässä, joista toinen on valmistellut työehtodirektiivin täytäntöönpanoa ja toinen hallitusohjelmaan perustuvia vaihtelevan työajan sopimuksia

koskevia muutoksia. Koska molemmat muutokset koskivat vaihtelevan työajan sopimuksia, yhdistettiin ne samaan esitykseen. Merityölainsäädäntöön tehtäviä muutoksia on lisäksi käsitelty työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimivassa meriasiaain neuvottelukunnassa. Esitysluonnoksesta on järjestetty myös lausuntokierros ja lausuntopalautetta on käsitelty esityksessä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen perusteella saa käsityksen asian taustasta, EU:n ja kansallisen tason valmistelusta sekä EU-säädöksen tavoitteista ja pääasiallisesta sisällöstä. Esitysluonnos on myös ymmärrettävästi kirjoitettu. Esityksessä tehtyä ratkaisua hallitusohjelmakirjauksen sekä työehtodirektiivin täytäntöönpanon yhdistämisestä samaan esitykseen voidaan myös pitää perusteltuna sen vähentäessä sääntelyn sirpaleisuutta.

Esitysluonnoksessa kerrotaan, että direktiivin tarkoituksena on parantaa etenkin epävarmemmissa työsuhteissa työskentelevien työntekijöiden asemaa edistämällä turvatumpia ja ennakoitavampia työehtoja. Hallitusohjelmakirjauksen tavoitteena on vuorostaan päätöksissä ja nollatuntisopimuksella työskentelevien aseman parantaminen vahvistamalla vaihtelevalla työajalla työskentelevän työajan vakiintumista lainsäädännössä. Esityksessä todetaan, että sillä pannaan täytäntöön työehtodirektiivi sekä toteutetaan hallitusohjelmaan liittyvät vaihtelevan työajan sopimuksia koskevat lainsäädäntötoimet.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä on käsitelty sekä direktiivin että hallitusohjelmakirjauksen tavoitteita, mutta ei ilmaistu täsmällisesti, mikä on kyseessä olevan esityksen tavoite. Esityksen tavoitetta tulisi selkeyttää.

Esitysluonnoksen nykytilan kuvauksessa hyödynnetään Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen yhteydessä kerättyjä tietoja ns. nollatuntisopimuksista. Tietojen mukaan tällä sopimustyyppillä työskenteli vuonna 2018 keskimäärin noin 106 000 palkansaajaa, luvun ollessa 89 000 vuonna 2014. Tiedoista myös ilmenee, että nollatuntisopimuksella työskentelevät henkilöt muodostavat heterogeenisen ryhmän, joista osalle kyseisellä sopimustyyppillä työskentely sopii sen hetkiseen elämäntilanteeseen, siinä missä osalle se perustuu enemmän tai vähemmän vastentahtoisuuteen. Tiedoissa käsitellään lisäksi muun muassa yleisimpiä toimialoja, joilla nollatuntisopimukset työskentelevät.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esityksessä hyödynnetään nollatuntisopimuksia koskevia tilastotietoja niiden auttaessa hahmottamaan sääntelyn kohteena olevien työntekijöiden määrän mittaluokkaa, yleisempiä toimialoja sekä erilaisia elämäntilanteita. **Arviointineuvosto katsoo kuitenkin**, että kyseisessä osiossa esitetyt prosenttiluvut tulisi esittää johdonmukaisesti kaikkien tekstissä kuvattujen ryhmien osalta, eikä valikoiden vain joidenkin osalta. Myös kyseisessä luvussa esitettyjen ilmaisuiden, kuten ”merkittävä osa”, yhteydessä voisi ilmaista prosenttiosuudet esimerkiksi sulkeissa.

Nykytilan kuvauksessa hyödynnetyt tilastotiedot perustuvat vuoden 2018 tietoihin, niiden ollessa viimeisimpiä saatavilla olevia tietoja. **Arviointineuvosto kiinnittää huomiota** siihen, että nollatuntisopimuksella työskentelevien määrään on saattanut kohdistua olennaisia muutoksia vuoden 2018 jälkeen. Esimerkiksi esitysluonnoksessa esitettyjen tietojen perusteella nollatuntisopimuksella

työskentelevien määrä kasvoi noin 19 % vuosien 2014–2018 välillä. Huomattavaa myös on, ettei esityksessä kuvatut tiedot sisällä niitä vaihtelevan työajan sopimuksia, joiden vähimmäistyömäärä ylittää nolla tuntia. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa voisi arvioida edes lyhyesti, mihin suuntaan nollatuntisopimusten käytön voidaan olettaa kehittyneen viimeisen vajaan neljän vuoden aikana. Lisäksi tulisi esittää arvio vaihtelevalla työajalla työskentelevien työntekijöiden kokonaismäärästä.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa kuvataan selkeästi vaihtelevaa työaikaa koskevan lainsäädännön nykytilaa sekä sitä, missä määrin siihen edellytetään muutoksia yhtäältä direktiivin sekä toisaalta kansallisten sääntelytarpeiden johdosta. Esityksestä ilmenee myös, mitkä direktiivin säännökset eivät edellytä kansallista täytäntöönpanoa.

Arviointineuvosto katsoo, että nykytilan kuvauksessa tulisi käsitellä laajemmin vaihtelevan työajan sopimukseen liittyviä konkreettisia ongelmia sekä hyötyjä, niin työntekijöiden kuin työnantajienkin näkökulmasta. Lyhytkin taustoitus näihin sopimukseen liittyvistä hyödyistä sekä epäkohdista auttaisi suunniteltujen muutoksien tarpeen, vaikutusten sekä niiden oikeasuhtaisuuden arvioimisessa. Esityksessä voitaisiin esimerkiksi kuvata sitä, millaisia ongelmia näihin sopimukseen sisältyy työntekijän työn ennakoitavuuden, toimeentulon ja sosiaaliturvan näkökulmasta. Entä millaisia hyötyjä sopimustyyppi mahdollistaa työnantajille ja työntekijöille esimerkiksi työn joustavuuden näkökulmasta?

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi noudattaa asianmukaisia viittauskäytäntöjä, jotta lukija pääsee käsiksi esityksessä viitattuun tietoon. Esityksessä viitattujen ulkoisten lähteiden osalta tulisi esittää lähde (esimerkiksi alaviitteessä), josta tulisi ilmetä vähintään hyödynnetyn dokumentin nimi, tekijä, julkaisuvuosi sekä julkaisija.

Esityksen muita toteuttamisvaihtoehtoja koskevassa osiossa todetaan, että esityksessä ehdotetaan hyödynnettäväksi direktiivin sallima kansallinen liikkumavara direktiivin täytäntöönpanossa. Liikkumavara koskee mm. direktiivin soveltamisalaa sekä pienille ja keskisuurille yrityksille sallittuja joustoja turvumpaan työsuhdemuotoon siirtymistä koskevaan työntekijän pyyntöön vastaamisessa. Esityksen mukaan tarve liikkumavaran hyödyntämiseen syntyy ”eritoten työnantajille sääntelyn noudattamisesta aiheutuvan lisääntyvän hallinnollisen taakan näkökulmasta”.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi eritellä tarkemmin sitä, millaisia hyötyjä ja kustannuksia kansallisen liikkumavaran pienempi hyödyntäminen sisältäisi. Kansallisen liikkumavaran tarkempi arviointi olisi hyödyllistä, koska se auttaisi esityksen vaikutusten hahmottamisessa. Arviossa tulisi käsitellä yhtäältä sitä, millaisia määrällisiä kustannuksia työnantajille koituisi, jos liikkumavaraa ei hyödynnettäisi. Toisaalta esityksessä tulisi arvioida sitä, millaisia hyötyjä kansallisen liikkumavaran pienempi hyödyntäminen muodostaisi työntekijöiden aseman parantumisen näkökulmasta.

Vaihtelevan työajan vakiintumista koskevan sääntelyn osalta esityksessä todetaan, että esityksen valmisteluvaiheessa oli esillä useita vaihtoehtoja siitä, millä tavalla työajan vakiintumista voitaisiin

vahvistaa. Esityksessä mainitaan tähän liittyvästi yksi vaihtoehto, jonka vaikutuksia kuvataan kuitenkin ainoastaan pintapuolisesti.

Arviointineuvosto katsoo, että esitetyn vaihtoehdon vaikutuksia tulisi kuvata monipuolisemmin, myös työntekijän näkökulma huomioiden. Tämän lisäksi esityksessä tulisi mainita tarkemmin myös muut keskeiset pohdittavana olleet vaihtoehdot sekä niiden vaikutukset.

Esityksessä on käsitelty lyhyesti direktiivin täytäntöönpanoa muissa maissa. Koska täytäntöönpano on useassa jäsenmaassa vielä kesken, jää käsittely ymmärrettävästi melko pinnalliseksi. Hieman yksityiskohtaisemmin esityksessä käsitellään Ruotsin työehtodirektiivin täytäntöönpanoon liittyvää muistiota.

Arviointineuvoston näkemyksen mukaan muiden maiden vaihtelevaa työaikaa koskevan sääntelyn kuvaaminen olisi kiinnostavaa myös yleisemmällä tasolla, koska esityksen pääasiallisena pyrkimyksenä lienee vaihtelevalla työajalla työskentelevien aseman parantaminen. Esityksessä voisi mahdollisuuksien mukaan käsitellä muiden, Suomen järjestelmää lähellä olevien maiden käytäntöjä vaihtelevan työajan sopimusten sääntelystä.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

2.2.1 Vaikutukset yrityksiin

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että työnantajille aiheutuisi yhteensä 2,5 miljoonan euron kustannukset tarkasteluvollisuudesta, tarkastelun toteuttamisajankohdan ilmoittamisesta sekä työntekijän tai tämän edustajan pyynnöstä annettavasta selvityksestä. Esitysluonnoksen mukaan suurin osa tarkasteluvollisuudesta aiheutuvista kustannuksista kohdistuisi yrityksiin ja pienempi osa julkiseen sektoriin. Tämän lisäksi työnantajille arvioidaan muodostuvan yhteensä 3,7 miljoonan euron kustannukset työnteon ehtoja koskevan kirjallisen selvitysvollisuuden laajentamisesta alle kuukauden pituisten työsuhteiden osalta. Arvioiden laatimisessa on hyödynnetty työ- ja elinkeinoministeriön sääntelytaakkalaskuria.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä, että esitysluonnoksessa on arvioitu työnantajiin kohdistuvia vaikutuksia euromääräisesti sekä ilmoitettu niiden kokonaismittaluokka. Esityksessä on myös tuotu esiin arvioihin liittyviä oletuksia, mikä lisää arvioiden läpinäkyvyyttä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa tulisi tarkastella eritellymmmin sitä, kuinka suurta joukkoa yrityksiä ja muita työnantajia muutokset koskevat. Julkisen sektorin työnantajia koskevat vaikutukset tulisi lisäksi käsitellä muualla tekstissä, osana julkiseen talouteen kohdistuvia vaikutuksia (luvussa 4.2.1.2).

Arviointineuvoston näkemyksen mukaan yrityksiin kohdistuvien taloudellisten vaikutusten jakautumista voisi tarkastella edes lyhyesti erityyppisten yritysten sekä toimialojen näkökulmasta. Onko mahdollista, että kustannukset esimerkiksi painottuisivat tietyn kokoisiiin yrityksiin tai tietyille toimialoille?

Esityksessä ei ole esitetty määrällisiä arvioita pakollisen koulutuksen maksuttomuuden ja työajaksi lukemisen osalta. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi arvioida suuntaa antavasti pakollisen koulutuksen myötä työnantajille syntyviä kustannuksia. Arvioinnissa voisi tarkastella esimerkinomaisesti muutamia tämän koulutusvelvoitteen mukaisia tyypillisiä koulutuksia sekä niiden hintaa.

Arviointineuvosto näkemyksen mukaan taloudelliset vaikutukset voisi olla mielekkäämpää esittää vaihteluvälein, koska arviot sisältävät suuriakin epävarmuuksia. Laskelmien taustaoletukset eivät esimerkiksi perustu kaikilta osin mitattuun tietoon (esimerkiksi työnantajien uusiin velvollisuuksiin käyttämän ajan sekä tarkasteluvälvoitteen piiriin kuuluvien sopimusten määrään osalta). Tämän lisäksi myös nollatuntisopimusten määrää koskeviin tietoihin on saattanut tapahtua muutoksia viime vuosien aikana.

2.2.2 Vaikutukset julkiseen talouteen

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että ehdotetut muutokset koskevat pääosin myös kuntia, koska ne toimivat työnantajina. Esityksessä arvioidaan, että työnteon ehtoja koskeva selvitysvelvollisuus lisäisi kuntien työmäärää viranhaltijoita palkattaessa. Tämän lisäksi kustannuksia voisi aiheutua työnantajan velvollisuudesta antaa pyynnöstä kirjallinen vastaus työntekijän pyyntöön siirtyä turvatumpaan työsuhdemuotoon. Lisääntyneestä työmäärästä tai sen taloudellisista vaikutuksista ei kuitenkaan esitetä arvioita.

Arviointineuvoston katsoo, että kuntiin kohdistuvista taloudellisista vaikutuksista tulisi esittää vähintään suuntaa antava arvio. Arviossa tulisi ottaa huomioon sekä työsuhteisiin että virkasuhteisiin liittyvät työmäärämuutokset ja niistä aiheutuvat kustannukset.

2.3 Viranomaisvaikutukset

Esityksessä arvioidaan, että viranomaisiin liittyvät vaikutukset kohdistuvat pääasiassa työsuojeluviranomaiseen. Ehdotettujen muutosten arvioidaan kasvattavan työsuojeluviranomaisen työmäärää, koska työsuojeluviranomaisen valvottavana oleviin asioihin tulee muutoksia. Lisääntynyt työmäärä arvioidaan kuitenkin vähäiseksi.

Arviointineuvosto katsoo, että vaikutusarviossa voisi kuvata tarkemmin sitä, millaisia vaikutuksia muutoksilla on työsuojeluviranomaisen tehtäviin ja valtuuksiin. Voiko työnantajan ns. automaattinen tarkasteluvälvoite johtaa tilanteeseen, jossa viranomaisen mahdollisuudet suorittaa tarkastuksia olisivat nykyistä heikommat?

2.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitysluonnoksessa on käsitelty ehdotettujen muutosten vaikutuksia työelämään, mutta ei esitetty arvioita niiden työllisyysvaikutuksista. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulisi arvioida ehdotettujen muutosten vaikutuksia työllisyyteen. Esimerkiksi millaisia vaikutuksia työnantajien työvoimakustannusten lisääntymisellä saattaisi olla työvoiman kysyntään? Entä millaisia työvoiman tarjontaan liittyviä vaikutuksia voi aiheutua esimerkiksi työntekijöiden työvuorojen paremmasta ennakoitavuudesta sekä työnteon ehtojen selkiytymisestä? Työllisyysvaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida säädösmuutosten dynaamiset vaikutukset. Tähän liittyvästi esityksessä voisi arvioida sitä, kuinka usein nollatyösopimukset voivat toimia ponnahduslautana myöhemmälle työuralle.

Esityksessä on arvioitu, että uudet vaihtelevan työajan sopimuksia koskevat vaatimukset voivat johtaa tilanteeseen, jossa työnantajat pitävät vaihtelevan työajan sopimuksia vähemmän houkuttelevana vaihtoehtona vaihtelevan työvoimatarpeen kattamisessa. Esityksessä arvioidaan, että tämän johdosta työnantajat saattavat alkaa harkita muita järjestelyitä vaihtelevan työvoimatarpeen täyttämiseksi (keskimääräisiä työaikajärjestelyitä, puitesopimusjärjestelyitä, alihankintaa sekä olemassa olevan henkilöstön työaikajoustoja).

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi käsitellä perusteellisemmin ehdotettaviin muutoksiin sisältyviä riskejä työntekijöiden oikeuksien näkökulmasta. Voiko ehdotettujen muutosten riskinä olla esimerkiksi ns. puitesopimusjärjestelyiden (järjestely, jolla työsuhde tehdään jokaista työvuoroa varten erikseen) käytön lisääntyminen uusien työnantajavelvoitteiden kiertotarkoituksessa?

Esityksessä ehdotetaan hyödynnettäväksi mahdollisuutta poiketa eräistä direktiivin artikloista valtakunnallisilla työehtosopimuksilla, kunhan niiden sopimusmääräykset noudattavat työntekijöiden kokonaisvaltaista suojelua.

Arviointineuvosto katsoo, että esityksessä tulisi käsitellä ehdotetun toisinsopimisen mahdollisia yhdenvertaisuusvaikutuksia. Jos direktiivin tietyistä artikloista poikkeaminen on mahdollista työehtosopimuksilla, voiko se johtaa tilanteeseen, jossa eri alojen toisistaan poikkeavat käytännöt lisääntyvät, ja jossa erot eri aloilla työskentelevien työntekijöiden työmarkkina-asemassa syvenevät? Esityksessä tulisi lisäksi tarkastella sitä, millaisia vaikutuksia toisinsopimisella olisi järjestäytymättömien työnantajien asemaan.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu työehtodirektiivin täytäntöönpanosta ja vaihtelevaa työaikaa noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero TEM117:00/2020), jonka työ- ja elinkeinoministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 7.3.2022. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 1. huhtikuuta 2022

Leila Kostiainen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Aleksander Heikkinen

Suunnittelija, arviointineuvoston sihteeristö

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäysehdotuksia esitysluonnokseen.
2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos vastaa pääosin säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitystä täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa osittain säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos on puutteellinen säädösehdotusten vaikutusten arviointiohjeen näkökulmasta. Esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.
5. Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa on merkittäviä puutteita. Esitysluonnoksen pohjalta ei todennäköisesti pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi. *

* Viimeinen virke voidaan jättää pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.